

דף תרגול: ימי הביניים – פיאודליזם, כנסייה ומסעי הצלב

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את המבנה החברתי של ימי הביניים ואת מושגי היסוד שלו
- להבין את תפקיד הכנסייה והאבירים בתקופה
- לזהות אירועים מרכזיים בציר הזמן של ימי הביניים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – שאלות רב-ברירה

1. א – נפילת רומא המערבית (476)
2. א – האפיפיור
3. א – לשרת את הסניור בתמורה לאדמה
4. א – קונסטנטינופול
5. א – מחסור בעובדים ושיפור מעמד חלק מהצמיתים

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – צמיתים היו קשורים לאדמה ולא יכלו לעזוב בלי רשות
2. נכון – כך מוגדרת גילדה בחומר הלימוד
3. נכון – אלו התאריכים המדויקים שמוזכרים בחומר
4. לא נכון – עיסוקיהם הוגבלו בעיקר למסחר והלוואה בריבית

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. אפיפיור
2. סניור
3. 476
4. המוות השחור
5. גילדה

חלק ד' – התאימו מושג להגדרה

- 1 – ב (אדון שמעניק אדמה ומבטיח הגנה)
- 2 – ה (מקבל אדמה ונשבע אמונים לסניור)
- 3 – ד (איכר הקשור לאדמה ועובד אותה)
- 4 – א (תושב עיר, סוחר או בעל מלאכה)
- 5 – ג (הוצאה מהקהילה הנוצרית כעונש)

חלק ה' – סדרו לפי ציר הזמן

1. נפילת רומא המערבית (476)
2. הכתרת קרל הגדול לקיסר (800)
3. מסע הצלב הראשון (1096)
4. המוות השחור (1347-1351)
5. נפילת קונסטנטינופול (1453)

חלק ו' – שאלות פתוחות קצרות

1. סניור הוא האדון שנותן אדמה ומבטיח הגנה; ווסל הוא מי שמקבל את האדמה ומתחייב לשרת את הסניור, בעיקר בשירות צבאי
2. בעקבות המחסור בעובדים לאחר המגפה, חלק מהצמיתים הצליחו לשפר את מעמדם ולקבל תנאים טובים יותר

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התייחסות לקשר בין סניור, ווסל ואדמה
- קשרי מסחר עם המזרח או פגיעה בקהילות יהודיות
- כל שניים מתוך: נפילת קונסטנטינופול, המצאת הדפוס, גילוי אמריקה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בציור הפירמידה הפיאודלית על הלוח כדי להמחיש את ההיררכיה
- כדאי להדגיש את ההבדל בין חוויית החיים של אביר, צמית ובורגן
- מומלץ לקשר את פרק היהודים באירופה לדיון קצר ורגיש בכיתה

דף תרגול: ימי הביניים – פיאודליזם, כנסייה ומסעי הצלב

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

ימי הביניים הם תקופה ארוכה באירופה. בדף הזה נלמד על אבירים, אדונים, כנסייה וערים בתקופה הזאת.

📖 מילון קטן:

פיאודליזם	שיטה חברתית שמבוססת על חלוקת אדמה תמורת נאמנות ושירות
סניור	אדון שנותן אדמה ומבטיח הגנה
ווסל	מי שמקבל אדמה ומתחייב לשרת את האדון
צמית	איכר הקשור לאדמה ועובד אותה בלי רשות לעזוב
אפיפיור	ראש הכנסייה הקתולית
גילדה	איגוד של בעלי מקצוע אחד שקבע מחירים והכשרה
מסעי הצלב	מסעות מלחמה לכיבוש ירושלים והמקומות הקדושים
המוות השחור	מגפה קשה שפשטה באירופה במאה ה-14

1 חלק א' – שאלות רב-ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מתי מתחילים ימי הביניים?

א) נפילת רומא המערבית (476) ב) גילוי אמריקה ג) המצאת הדפוס ד) נפילת קונסטנטינופול

2. מי הכתיר את קרל הגדול?

א) האפיפיור ב) קיסר ביזנטי ג) מלך צרפת ד) בישוף קנטרברי

3. מה עשה הווסל?

א) לשרת את הסניור בתמורה לאדמה ב) לגבות מעשר ג) לנהל גילדה ד) לשפוט בבית דין

4. מה שם בירת ביזנטיון?

א) קונסטנטינופול ב) רומא ג) ירושלים ד) פריז

5. מה קרה אחרי המגפה?

א) מחסור בעובדים ושיפור מעמד חלק מהצמיתים ב) גידול מהיר באוכלוסייה

ג) ביטול מיידי של הפיאודליזם ד) סיום מסעי הצלב

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	צמית יכול היה לעזוב את אדמת האדון בכל עת בלי רשות	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	גילדה הייתה איגוד של בעלי מקצוע אחד שקבע מחירים ואיכות	☐	☐
3	מסע הצלב הראשון יצא ב-1096 וירושלים נכבשה ב-1099	☐	☐
4	היהודים באירופה הנוצרית נהנו מחופש עיסוק מלא בכל המקצועות	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ עמד בראש הכנסייה הקתולית

2. אדון שנותן אדמה תמורת נאמנות נקרא _____

3. בשנת _____ הודח הקיסר הרומי האחרון במערב

4. המגפה שפשטה באירופה בשנים 1347-1351 נקראה _____

5. איגוד של בעלי מקצוע אחד שקבע מחירים והכשרה נקרא _____

4 חלק ד' – התאימו מושג להגדרה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סניור	___	**א.** תושב עיר, סוחר או בעל מלאכה
2. ווסל	___	**ב.** אדון שמעניק אדמה ומבטיח הגנה
3. צמית	___	**ג.** הוצאה מהקהילה הנוצרית כעונש
4. בורגן	___	**ד.** איכר הקשור לאדמה ועובד אותה
5. חרם	___	**ה.** מקבל אדמה ונשבע אמונים לסניור

5 חלק ה' – סדרו לפי ציר הזמן

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מסע הצלב הראשון (1096)
☐	המוות השחור (1347-1351)
☐	נפילת קונסטנטינופול (1453)
☐	נפילת רומא המערבית (476)
☐	הכתרת קרל הגדול לקיסר (800)

6 חלק ו' – שאלות פתוחות קצרות

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין סניור לווסל בשיטה הפיאודלית

2. תארו כיצד השפיע המוות השחור על מעמד הצמיתים באירופה

כרטיס יציאה

מהי שיטת הפיאודליזם ומי משתתף בה?

מה הייתה תוצאה חשובה של מסעי הצלב?

ציינו שני אירועים שסימנו את סוף ימי הביניים

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀